

“Ehl-i şirk ve dalaletin vekili”nin “ehadiyete ve vahdete dair ehl-i tevhide vesvese yapmak” istemesini izah eder misiniz?

Vahdet birlik demektir, zıddı kesrettir, çokluktur.

Kâinattaki mükemmel nizam, onu teşkil eden eşyanın birbirleriyle tam bir ittifak, ittihat ve yardımlaşma ile iş görmelerinin neticesidir. Bu nizamı kuran zât, bütün eşyanın sahibidir ve her şey O'nun emrine tam bir itaat halindedir. Kâinatın bir küçük misali olan kendi bedenimizi düşünelim. Organlarımız sayı olarak çokturlar. Onları teşkil eden hücrelerin yüz trilyon olduğu söyleniyor. Birçok hücre bir araya gelerek tek bir organ teşkil ettikleri gibi birçok organın birlikte çalışmaları ve yardımlaşmalarıyla da bir tek beden ortaya çıkar.

Yüz trilyon hücre kesreti ifade eder, onların bir araya gelmesiyle ve bir **vahdet** teşkil etmeleriyle tek bir beden meydana gelir. Bu bedendeki vahdet şirki reddeder, yani bedenın bazı organlarını bir ilahın bazılarına başka bir ilahın yahut ilahların yaptığı vehmini ortadan kaldırır.

İşte bu kâinat da "**kemâl-i intizamından bir memleket hükmünde, belki bir şehir hükmünde, belki bir saray hükmündedir.**"(1)

Şehirler kesretli de olsa tamamı memlekette vahdete ererler. Memleket kimin ise bütün şehirler de onundur. Bir şehrin bütün mahalleleri, sokakları da kesreti ifade eder. Onlar da şehir olmakta vahdete ererler. Artık, o şehrin bazı mahalleleri yahut semtleri, sokakları başkalarının hâkimiyetine verilemez. Keza, bir sarayın da bütün odaları, salonları ve sair bölümleri kesreti ifade eder. Onlar da saray olmakta vahdete ermişlerdir. Artık bu sarayın bazı bölmeleri bir başka sultana isnat edilemez.

Ehadiyete dair vesvese, bu âlemin sahibinin birliği konusunda şeytanın ilka ettiği vesveselerdir. "**Vahdete dair teşkikat**" ifadesi de bu kâinatın bir memleketin, bir şehir veya bir saray gibi bölünmez bir bütün olduğu hakikatine dair kalbe atılan şüphelerdir.

Bu risalenin giriş kısmında şöyle buyrulmuştu:

“Bütün tabiatperest, esbabperest ve müşrik gibi umum enva-ı ehl-i şirkin ve küfrün ve dalaletin tevehhüm ettikleri şeriklerin namına bir şahıs farz ediyoruz ki o şahs-ı farazî, mevcudat-ı âlemden bir şeye Rab olmak istiyor ve hakikîmâlik olmak dava etmektedir.”(2)

İslâm'a ve imâna zıt bütün fikirlerin, inançların asıl hedefleri, bu varlık âlemini sahipsiz ve sanısız tanıtmaktır. Buna muvaffak olamayınca ikinci kademede şirke sarılırlar ve bu muhteşem âlemin bir tek zât tarafından yaratılmasını, sevk ve idare edilmesini kendi sönük akıllarınca uzak gördüklerinden, başkalarını da bu şirk yoluna davet ederler.

Dipnotlar:

- (1) bk. [Sözler, Yirmi İkinci Söz, Birinci Makam.](#)
(2) bk. [age., Otuz İkinci Söz, Birinci Mevkif.](#)